

**ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA
w WARSZAWIE**

z dnia ..... 2023 r.
**zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
Baranie Góry**

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 2 sierpnia 2016 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Baranie Góry (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 7313 oraz z 2017 r. poz. 12465) załącznik nr 5 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Warszawie**

Arkadiusz Siembida

Cele działań ochronnych w obszarze Natura 2000

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr stanu ochrony	Cele działań ochronnych
1	9170 Grąd Środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie występowania siedliska na powierzchni 74,79 ha (stan właściwy – FV)
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia zniekształconej kombinacji florystycznej w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia udziału inwazyjnych gatunków obcych w podszyciu i runie (w szczególności takich gatunków jak: niecierpek drobnokwiatowy, buk, grochodrzew, czeremcha amerykańska) na poziomie $\leq 2\%$ powierzchni badawczej (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do zmniejszenia zasięgu występowania rodzimych gatunków nitrofilnych do poziomu nie większego niż 5% pokrycia powierzchni badawczej (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia zróżnicowanej struktury pionowej i przestrzennej, ze zwartym starym drzewostanem zajmującym ponad 10 % powierzchni (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Wiek drzewostanu	Poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia udziału drzew starszych niż 100 lat na poziomie powyżej 10%, utrzymanie spontanicznych procesów, bazujących na sekwencji faz rozwojowych drzewostanów, zmierzających do uzyskania zbliżonej do naturalnej struktury wiekowej drzew (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego - FV).
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie naturalnych procesów regeneracyjnych zapewniających występowanie w drzewostanach luk	

			i prześwietleń dogodnych do naturalnego odnawiania się gatunków liściastych, takich jak dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> , dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i> , grab <i>Carpinus betulus</i> , lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> (stan właściwy – FV).
		Gatunki obce w drzewostanie	Stopniowa eliminacja gatunków obcych w szczególności sosny, świerka i modrzewia, w celu utrzymania udziału tych gatunków na poziomie poniżej 1% (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego - FV).
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia zapasu martwego drewna (łącznie zasobów) na poziomie powyżej 20 m ³ /ha (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).
		Martwe drewno wielkowieńcowe	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia zapasu martwego drewna wielkowieńcowego na poziomie minimum 3 szt./ha (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego - U1).
		Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Zachowanie naturalnych cech, niezniszczonego runa i gleby (stan właściwy – FV).
2	91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie powierzchni siedliska na poziomie 62,83 ha (stan właściwy – FV)
		Udział procentowy	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia udziału siedliska na wszystkich płatach siedliska na poziomie powyżej 80% (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania do stanu właściwego – FV).
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie udziału gatunków charakterystycznych na poziomie co najmniej 5 % powierzchni badawczej lub występowania gatunków ciepłolubnych na poziomie co najmniej 10 % powierzchni badawczej. (stan właściwy – FV).
		Gatunki dominujące	Stopniowe zmniejszenie udziału gatunków ograniczających rozwój gatunków ciepłolubnych (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego - U1).
		Obce gatunki inwazyjne w runie i podszybie	Stopniowe zmniejszenie obecnego udziału obcych gatunków inwazyjnych w runie przewyższającego aktualnie 5 % przy jednoczesnej eliminacji gatunków obcych w podszybie (cieremchy amerykańskiej) i ograniczeniu zasięgu występowania niecierpka drobnokwiatowego w runie (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego - U1).
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Stopniowe zmniejszenie aktualnego udziału rodzimych gatunków ekspansywnych do poziomu poniżej 20 % pokrycia terenu siedliska, w szczególności pokrzywy zwyczajnej, poziomnika dwudzielnego i poziomnika miękkowłosego (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego - U1).
		Gatunki ciepłolubne	Utrzymanie oceny stanu zachowania udziału gatunków ciepłolubnych na wszystkich płatach siedliska na poziomie zbliżonym do 20 % (stan niezadawalający – U1).
		Leżące martwe drewno	Utrzymanie zapasu leżącego martwego drewna na poziomie poniżej 5 % zasobności drzewostanu (stan

		właściwy – FV).
	Wiek drzewostanu	Utrzymanie występowania drzewostanu powyżej 50 lat (stan właściwy – FV).
	Zwarcie podszytu	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia zwarcia podszytu na poziomie poniżej 20 % na wszystkich płatach siedliska (stopniowa poprawa niezadowolającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego - FV).
	Zwarcie koron	Utrzymanie zwarcia koron drzew na poziomie nieznacznie przekraczającym 70% przy jednej warstwie drzew (stan niezadowolający – U1).
	Gatunki obce geograficznie i ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie braku występowania gatunków obcych w drzewostanie (stan właściwy – FV).
	Naturalne odnowienie	Utrzymanie istniejącego oraz warunków dla nowego naturalnego odnowienia dębowego, przy jednoczesnym umiarkowanym udziale gatunków grądowych (stan właściwy – FV).
	Obecność nasadzeń drzew	Utrzymanie wyłącznie nielicznych nasadzeń drzew zgodnych z siedliskiem (stan właściwy – FV).
	Zniszczenia runa i gleby	Utrzymanie braku śladów zniszczenia runa i gleby (stan właściwy – FV).
	Zniszczenia drzewostanów	Utrzymanie jedynie pojedynczych śladów zniszczenia drzewostanów wynikających z realizacji zabiegów ochronnych(stan właściwy – FV).

UZASADNIENIE

Zmiana planu ochrony rezerwatu została opracowana na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”. Zakres prac zrealizowanych na potrzeby niniejszego zarządzenia został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu.

Przy sporządzaniu zarządzenia uwzględniono treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794). W związku z tym, że teren rezerwatu pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Baranie Góry PLH140002 uwzględniono, zgodnie z postanowieniami art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

Założeniem omawianego dokumentu planistycznego jest m.in. utrzymanie lub odtworzenie w miarę możliwości właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L.206.7 z 22.7.1992, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywa siedliskową”. W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
  - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
  - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
  - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
  - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach; odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Opracowanie zmiany planu ochrony w zakresie celów ochrony dla przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia jego właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe

lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dostępnych materiałów przyrodniczych, w tym dokumentacji do planu ochrony rezerwatu przyrody Baranie Góry oraz wyników Monitoringu przedmiotów ochrony wraz z oceną stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony rezerwatu przyrody Baranie Góry i obszaru Natura 2000 Baranie Góry PLH140002 wykonanego w 2021 r. na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie

Zweryfikowana i uzupełniona w okresie obowiązywania planu ochrony wiedza w tym zakresie, pozwala uszczegółowić zaplanowane pierwotnie cele ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 zapewniając tym lepsze warunki utrzymania i odtworzenia właściwego stanu ich ochrony. Głównym celem proponowanych działań jest utrzymanie przedmiotów ochrony na terenie obszaru Natura 2000 Baranie Góry PLH140002 w stanie niezmienionym lub też, o ile to będzie możliwe, dążenie do poprawy jego stanu zachowania poprzez poprawę warunków świetlnych siedliska świetlistej dąbrowy, usuwanie gatunków obcych ekologicznie – przede wszystkim buka oraz geograficznie – czeremchy amerykańskiej. Plan ochrony rezerwatu zakłada także usuwanie niecierpka drobnokwiatowego, jednak dotychczas podejmowane działania nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. Czynność taka jest zgodna z przepisem art. 19 ust. 6 i art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody stanowiącym, że plan ochrony i plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Ponadto, zgodnie z zasadą hierarchiczności prawa konieczne jest wprowadzenie zmian do aktów wykonawczych, jakimi są zarządzenia regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, gdy nowelizacji ulegają przepisy, które mają służyć wykonaniu przepisów aktów prawnych wyższej rangi. Jeżeli akt prawny wyższej rangi zawiera regulacje służące jego wykonaniu, to w przypadku zmiany tych przepisów akty wykonawcze nie są z nimi spójne. Z punktu widzenia zasady stosowania prawa jest to sytuacja, której organy stanowiące prawo powinny unikać. Obowiązywanie sprzecznego prawa nie wpływa korzystnie na jego interpretację i stosowanie. Znaczenie aktów wykonawczych, pomimo iż są usytuowane najniżej w hierarchii prawa, jest bowiem znaczące. Przepisy rangi ustawowej w dużej części nie mają samodzielnego charakteru, a ich realizacja bez aktów prawnych zawierających przepisy wykonawcze nie byłaby możliwa. Wiele rozwiązań ustawowych nie może być należycie wykonanych zgodnie z dyspozycją prawodawcy bez spójnych z nimi przepisów wykonawczych. Zajście w przedmiocie sprawy sytuacji, w której akt prawa miejscowego regulujący merytorycznie określone zdarzenia w zakresie obszarów Natura 2000, stoi w sprzeczności z przepisami mającymi swe źródło w prawie Unii Europejskiej i ustalającymi porządek prawny w zakresie obszarów Natura 2000, nie pozwala wykonywać działań w tym zakresie zgodnie z intencją prawodawcy. W związku z powyższym, regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, upoważnieni do wydania aktu prawnego o charakterze wykonawczym w przedmiocie obszarów Natura 2000, powinny zatem dążyć do możliwie najszybszego uchwalenia przepisów pozwalających wykonać dyspozycje sformułowane przez prawo unijne. Będziemy mogli mówić o skuteczności ochrony prowadzonej w ramach obszarów Natura 2000, jeżeli w obrocie prawnym będą w tej materii funkcjonować spójne ze sobą akty prawne. Powyższe stanowiło podstawę do wprowadzenia zmian w planie ochrony rezerwatu przyrody zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską.

Dominującymi zbiorowiskami leśnymi obszaru są lasy liściaste, o niewielkim stopniu zróżnicowania, budowane przez dąb w średnim wieku, dochodzącym już jednak w większości do 100 lat. W części wschodniej urozmaiceniem krajobrazu jest świerczyna znajdująca się obecnie w fazie rozpadu. Ekosystemy nieleśne związane są wyłącznie z gospodarczą działalnością człowieka. Są to tereny zabudowane oraz znajdujące się wokół nich były role i łąki. Żyzne, na ogół gleby rdzawe, są siedliskiem zbiorowisk lasów liściastych, głównie grądów i powstałych z nich przy udziale człowieka świetlistych dąbrów. Tylko w miejscach lokalnych spiaszczeń i zubożenia gleb pojawiają się zbiorowiska żyźniejszych postaci borów mieszanych. Występujące tu zbiorowiska są w większości silnie zniekształcone poprzez zjawisko neofityzacji. Zespół świetlistej dąbrowy zajmuje obecnie około 62,83 ha. Występuje głównie na szczytowych wypłaszczeniach moren, oraz na lepiej naświetlonych południowych stokach tych moren. Drzewostan świetlistej dąbrowy tworzy głównie dąb bezszypułkowy z domieszką dębu szypułkowego oraz w mniejszym udziale lipy, graba, sosny, a także buka, który aktualnie jest sukcesywnie usuwany z drzewostanu i występuje wyłącznie w podszycie, którego pokrycie jest zróżnicowane, choć na ogół dość duże, a poza bukiem występuje tu

też kruszyna, leszczyna, jałowiec i dąb bezszypułkowy. Najprawdopodobniej obecna w obszarze postać świetlistej dąbrowy powstała w efekcie wypasu, być może owiec (źródłosłów „Baranie Góry”). Runo w takiej postaci dąbrowy ma charakter borowy z dużym udziałem traw m.in. *Poa pratensis*, *Calamagrostis arundinacea*, *Melica nutans*, *Agrostis vulgaris*, *Festuca ovina*, *Antoxanthum odoratum*. Runo jest dość bogate w gatunki ciepłolubne, których ogólnie stwierdzono tu 36. Do najliczniejszych, występujących z największym pokryciem z tej grupy należą: *Convallaria majalis*, *Fragaria vesca*, *Clinopodium vulgare*, *Galium boreale*, *Lathyrus niger*, *Polygonatum odoratum*, *Potentilla alba*, *Carex montana*. Inne, mniej liczne, ale stale występujące gatunki to: *Serratula tinctoria*, *Betonica officinalis*, *Astragalus glycyphyllos*, *Hypericum montanum*, *Geranium sanguineum*, *Campanula persicifolia*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Trifolium alpestre*, *Aquilegia vulgaris*. Zbiorowiska zaliczone do zespołu *Tilio-Carpinetum* zajmują około 74,79 ha. Występują głównie w zagłębieniach i dolinach między morenowymi wzniesieniami oraz wypłaszczeniami we wschodniej części obszaru. W większości są to grądy trzcinnikowe (*Tilio-Carpinetum calamagrostietosum*), fizjonomicznie bardzo zbliżone do świetlistych dąbrów, jednak ze znacznie mniejszym udziałem gatunków ciepłolubnych. Grądy trzcinnikowe w postaci naturalnej to drzewostany z dębami, rzadziej z sosną, z domieszką graba, lipy, klonu, brzozy. Cechą charakterystyczną dla występujących tu grądów jest niewielki udział graba we wszystkich warstwach lasu. Można przypuszczać, że gatunek ten nie występował powszechnie w dąbrowach w czasie, kiedy były one użytkowane (wypasane) natomiast w okresie późniejszym jego rozwój ograniczało wprowadzanie buka. Rzadziej, głównie we wschodniej, bardziej płaskiej części obszaru występują żyzniejsze gleby, na których wykształcił się grąd w podzespole typowym (*Tilio-Carpinetum typicum*), na ogół jednak w postaciach silnie zniekształconych. Są to postacie albo z dominującym w drzewostanie świerkiem lub sosną, albo z obfitym udziałem w podszycie buka lub czeremchy amerykańskiej, która aktualnie jest usuwana. Gatunki te powodują istotne zmiany w runie grądów. Na podstawie posiadanej wiedzy cele wydają się realne do osiągnięcia w trakcie obowiązywania planu ochrony.

Powierzchnia siedliska świetlistej dąbrowy w obszarze zgodnie z dokumentacją sporządzoną na potrzeby ustanowienia planu ochrony wynosiła 62,83 ha. Według najnowszych danych wynosi 62,70 ha, co wynika z niewielkich korekt zasięgu poszczególnych płatów i nowego przeliczenia powierzchni za pomocą oprogramowania ArcGIS. Zmiany nie są jednak na tyle znaczące by zakładać, że powierzchnia wykazana w Standardowym Formularzu Danych wymaga korekty, toteż w niniejszym zarządzeniu zakłada się utrzymanie pierwotnie określonej powierzchni płatów tego siedliska. Mając powyższe na uwadze należy uznać że na przestrzeni 10 lat (dokumentacja na potrzeby sporządzenia planu ochrony powstała w 2011 r.) powierzchnia siedliska jest stabilna. Ze względu na brak zmian w powierzchni siedliska, parametr ten został oceniony jako właściwy. Udział procentowy siedliska na poszczególnych powierzchniach co prawda został obecnie oceniony jako niezadowolający (U1), jednak realizowane działania zmierzające do ograniczenia występowania gatunków obcych i nitrofilnych, pozwalają przyjąć iż możliwe jest docelowe osiągnięcie poziomu co najmniej 80 % pokrycia powierzchni badawczych omawianym siedliskiem. Powyższe potwierdzają wyniki monitoringu z 2021 r., zgodnie z którym spośród 6 płatów w obrębie obszaru, w przypadku 5 siedlisko obejmuje praktycznie całe powierzchnie badawcze, natomiast w obrębie jednego niewielkiego płata o powierzchni 3,88 ha świetlista dąbrowa zajmuje dzisiaj jedynie 10% badanego płata. Ze względu na stwierdzoną neofityzację oraz spory udział gatunków obcych, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego, część parametrów została oceniona jako stan zły (U2). Ocenę U2 we wszystkich stanowiskach nadano także wskaźnikowi „gatunki dominujące”, którego opis uwzględnia zniekształcenie runa i podszytu przez gatunki obce oraz inne gatunki, wskazane także w wskaźniku „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych” czyli: pokrzywę zwyczajną, poziewnika dwudzielnego i poziewnika miękkowłosego. Natomiast wszelkie parametry niezwiązane z obecnością niecierpka drobnokwiatowego i roślin nitrofilnych w runie ocenione zostały jako stan właściwy (FV), rzadziej jako niezadowolający (U1). Ilość gatunków charakterystycznych jak i gatunków ciepłolubnych jest zazwyczaj właściwa choć w dolnym progu oceny FV. Wiek drzewostanów na wszystkich stanowiskach ok. 100 lat, co również spełnia kryterium oceny FV. Zasoby martwych drzew niewielkie, co akurat w przypadku siedliska 9110 jest korzystne dla zachowania jego stanu ochrony – zatem również w większości przypadków ocena FV. Drzewostany nie są na ogół

zniekształcone, poza pojedynczą domieszką sosny i brzozy, co jednak należy uznać za czynnik korzystny dla siedliska; szczególnie udział sosny poprzez jej zakwaszający wpływ na glebę opóźnia efekt eutrofizacji siedliska.

Właściwie oceniano również odnowienia naturalne dąbrów, składające się w dużej mierze z nalotów dębu bezszypułkowego, sporadycznie innych gatunków. W 2011 r. na części płatów stwierdzono dość bujne podrosty dębowe; ich zwarcie było na tyle duże, że znacząco wpływało na stan siedliska. Aktualnie obecności podrostów nie stwierdzono, jednak potencjał odnowieniowy siedliska jest widoczny w postaci licznych nalotów.

Definiując cele działań ochronnych dla siedliska świetlistej dąbrowy zarządzenie przewiduje możliwość stopniowej poprawy aktualnej oceny parametrów gatunki dominujące, obce gatunki inwazyjne w runie i podszybie, oraz rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych, ocenionych jako zły (U2). Co prawda dotychczas podejmowane zgodnie z obowiązującym dla Obszaru planem ochrony działania z zakresu ochrony czynnej nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, niemniej jednak ze względu na brak terminu obowiązywania planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 przewiduje się możliwość podejmowania nowych działań lub zmiany sposobu i terminu realizacji obecnych metod. Podejmowane w latach 2020-2022 zabiegi polegające na wykaszaniu i wrywaniu niecierpka nie przyniosły oczekiwanych efektów. W obrębie wyznaczonych powierzchni o wymiarach 50x50 m gdzie podejmowane były działania, nie stwierdzono istotnego spadku udziału przedmiotowego gatunku, co wynikało z dużego udziału również gatunków typowych dla siedliska jak konwalia majowa, którą podczas koszenia starano się omijać. Natomiast wrywanie osobników niecierpka w maju, ze względu na zmiany klimatyczne, w związku z którymi niecierpek rozwija się od końca maja sprawiało, że wykonawcy prac nie byli w stanie skutecznie usunąć wszystkich osobników tego gatunku na wyznaczonych płatach. Być może wrywanie niecierpka po zmianach terminu, a dodatkowo na większych powierzchniach niż dotychczas, przynosiłoby zakładane efekty, niemniej jednak duży koszt zabiegu na tak znacznych powierzchniach sprawił, że jak dotąd nie podjęto tego typu prac. Natomiast w przypadku koszenia, wraz z niecierpkem usuwane musiałyby być również gatunki charakterystyczne dla siedliska, co w efekcie mogłoby pogorszyć stan zachowania siedliska. Pewną nadzieję dają też prowadzone obecnie pilotażowo badania związane z wykorzystaniem z grzyba *Puccinia komarovii*, które są jednak na wczesnym etapie. W związku z powyższym przewidziano w niniejszym projekcie zarządzenia stopniową poprawę oceny ww. parametrów ze stanu złego (U2) do stanu niezadowolającego (U1).

Analogicznie w przypadku siedliska grądu 9170, gdzie zarówno parametr charakterystyczna kombinacja florystyczna runa jak i inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie ze względu na duży udział niecierpka drobnokwiatowego zostały ocenione jako zły (U2). W przypadku grądów planowane jest poza wspomnianymi wyżej metodami wykorzystanie naturalnych, spontanicznych procesów, bazujących na sekwencji faz rozwojowych drzewostanów, w szczególności inicjonowania naturalnego odnowienia w celu osiągnięcia wielopiętrowego drzewostanu, co powinno zmniejszyć ilość niezbędnego dla niecierpka i gatunków nitrofilnych poziomu nasłonecznienia runa, co w efekcie może pogorszyć jego warunki siedliskowe. Pozwoli to, jak przewidziano w niniejszym zarządzeniu, na zmniejszenie zasięgu występowania rodzimych gatunków nitrofilnych oraz obcych, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego do poziomu pozwalającego na osiągnięcie stanu niezadowolającego ww. parametrów (U1).

Występujące w obszarze rezerwatu grądy ocenione zostały zgodnie z wynikami monitoringu z 2021 r. jako stan zły (U2). Poza wymienionymi wyżej parametrami jako nieprawidłową w większości płatów siedliska oceniono też strukturę drzewostanu, przeważnie jednopiętrowego, bez rozwiniętych dolnych warstw. Najniższą ocenę otrzymał również wskaźnik ilości martwych drzew wielkowymiarowych (grubszych niż 50 cm); zasoby tego substratu są w rezerwacie, poza wyjątkami, niewielkie. Niemniej jednak naturalne procesy wydzielania się drzew oraz wiek drzewostanów, co przyczyni się do poprawy parametrów związanych z martwym drewnem, a także liczne i bujne naturalne odnowienie które korzystnie wpłynie w przyszłości na strukturę drzewostanu, sprawiło, że przewidzianym celem działań jest poprawa obu wspomnianych wyżej parametrów.

Zdefiniowane w zarządzeniu cele powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad obszarem Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu winien zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.) - zwanej dalej „ustawą ooś”). Ponadto, w myśl art. 19 ust. 2 i art. 97 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu ochrony rezerwatu przyrody wymaga zaopiniowania kolejno przez właściwe miejscowo rady gmin oraz może zostać zaopiniowany przez regionalną radę ochrony przyrody. Powyższe, w związku z art. 19 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, stosuje się odpowiednio w przypadku dokonywania zmiany planu ochrony. Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190, zwanej dalej „ustawą o wojewodzie”), projekt planu ochrony wymaga także uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą. W myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy ooś, projekt planu ochrony zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

W ramach procedury opracowania zarządzenia zmieniającego plan ochrony, zgodnie z § 3 i § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794) oraz ww. przepisów prawa, obwieszczeniem znak: WPN-I.6202.....2023..... z dnia ..... 2023 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podał do publicznej wiadomości informację o przystąpieniu i wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu ochrony, poprzez:

- a) wywieszenie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na tablicy ogłoszeń w siedzibie i Biuletynie Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Gminy Lipowiec Kościelny,
- c) wywieszenie w siedzibie Nadleśnictwa Dwukoły,
- d) wywieszenie w siedzibie Starostwa Powiatowego w Mławie,
- e) publikację obwieszczenia w prasie .....

Tym samym, zainteresowanym osobom i podmiotom umożliwiono zapoznanie się z dokumentem oraz złożenie uwag i wniosków do projektu planu ochrony przez okres 21 dni od dnia publicznego ogłoszenia obwieszczenia. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie, ...

Projekt zarządzenia został zaopiniowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w dniu ....., Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie pismem z dnia ..... 2023 r. znak: WPN-I.6202.....2023..... wystąpił do Rady Gminy Lipowiec Kościelny z prośbą o zaopiniowanie przedmiotowego projektu zarządzenia. Pismo to zostało doręczone w dniu ..... 2023 r. Rada Gminy Lipowiec Kościelny .....

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: ..... z dnia ..... 2023 r. uzgodnił projekt zarządzenia.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela gruntu objętego formą ochrony rezerwatowej;;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.);
- 4) na podstawie art. 97 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody, projekt planu ochrony rezerwatu przyrody może zostać zaopiniowany przez regionalną radę ochrony przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działań: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia objęta jest prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7), jako specjalny obszar ochrony siedlisk Baranie Góry PLH140002. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.